

PROGRAMMA

**van de overdracht en presentatie
van het Van Oeckelen – orgel
in de Ned. Herv. Kerk te Diever
op zaterdag 13 juni 1992**

PROGRAMMA

1. Welkomstwoord namens de kerkvoogdij door de heer K. Kleine
2. Toelichting inzake de geschiedenis en de restauratie van het orgel door Stef Tuinstra
3. Uitleg en demonstratie van de registers van het orgel door Stef Tuinstra en Jan Veldkamp
4. Overdracht van het orgel aan de kerkvoogdij door Jan Veldkamp
5. Orgelbespeling (zie volgende bladzijde) door Stef Tuinstra en Mar Bruinzeel
6. Gelegenheid tot spreken
7. Samenzang: psalm 149 : 2
Laat het een hoge feestdag wezen.
De naam des Heren wordt geprezen
met het aloude lied der vaadren.
De heilige reien naadren.
En zo danst in het morgenlicht
heel Gods volk voor zijn aangezicht
en slaat de harp en roert de trom
in 's Heeren heiligdom.
8. Dankwoord namens de kerkvoogdij door de heer K. Kleine

PROGRAMMA

orgelbespeling door Stef Tuinstra en Mar Bruinzeel

1. Fantasia in D Joh. Ch. Kittel
(1732-1809)
 2. Voluntary op. 5 no. 5 in G John Stanley
(1713-1786)
a. adagio
b. allegro
 3. Vierhandig:
a. andante in a W. Fr. E. Bach
(1759-1845)
b. quarto für zwei Personen J. Chr. Kellner
(1736-1803)
 4. Twee koraalbewerkingen op. 122 Joh. Brahms
(1833-1897)
a. Schmücke dich, o liebe Seele
b. O Welt, ich muss dich lassen
 5. Toccata in G Fr. C. Th. Dubois
(1837-1924)
- nrs. 1,2,4 Stef Tuinstra
nr 3 samen
" 5 Mar Bruinzeel

+ + +

KORTE GESCHIEDENIS VAN HET VAN OECKELEN ORGEL IN DE NED. HERV. of ST. PANCRATIUSKERK TE DIEVER

Het orgel, dat door de gebroeders Cornelis en Antonius van Oeckelen in 1882 te Diever werd geplaatst, is het eerste orgel in deze kerk. In de Kerkelijke Courant van 1882 werd de ingebruikname vermeld. De "inwijding" vond plaats op tweede paasdag 10 april 1882 door Ds. Dreiber, en het orgel werd bespeeld door dhr. J. Kuiper, hoofd der school en ook organist, alsmede koster.

Het orgel, dat de "Heeren van Oeckelen" plaatsten voor f 1600,-- is wellicht een derdehands instrument. Daarmede is de ontstaansgeschiedenis, zoals het nu in Diever staat, vrij onzeker. Op grond van onderzoek en met behulp van indirecte bronnen, orgelmakerslijsten, ornamentale stijlkenmerken, en het orgelmateriaal van het instrument te Diever en aanverwante orgels, is de herkomst en datering als volgt te omschrijven:

De gebr. Van Oeckelen plaatsten te Tjamsweer (bij Appingedam-Gr.) in 1860 een geheel nieuw orgel. Het oude, kleinere instrument was door hun vader Petrus van Oeckelen aldaar in 1845 geplaatst. Dit oude orgel had grotendeels dezelfde dispositie (registers) als het thans in Diever aanwezige instrument. Door dit feit, en andere onderzoeken blijkt dat het orgel in Diever afkomstig is uit Tjamsweer. In 1861 werd genoemd orgel te koop aangeboden na een verbouwing in de werkplaats te Glimmen.

Het oudste materiaal is afkomstig uit de werkplaats van de Groninger orgelmaker Johan Wilhelm Timpe (1770-1837) en is in ca. 1830 vervaardigd. Met name de overeenkomst met de pijpfactuur van het orgel in de Nieuwe Kerk te Groningen is opvallend, zelfs volkomen identiek. De herkomst van dit Timpe-materiaal is moeilijk te achterhalen.

In de periode 1882 tot heden heeft slechts eenmaal een kleine restauratie plaatsgevonden, ten tijde van de grote kerkrestauratie van 1955-1959, door Lucas Rinkema uit de school van Van Oeckelen. Toen werd ook het orgel verplaatst naar een nieuw orgelbalkon tegen de westzijde van de kerk.

In 1977 ging het onderhoud over naar de firma Mense Ruiter, die ook de nu gereedgekomen restauratie verrichtte. Deze firma heeft reeds in 1982 partieel herstel verricht, omdat stemmen van het orgel nauwelijks meer mogelijk bleek.

De werkzaamheden die nu zijn verricht:

- Andere indeling van de borstwering onder het orgelfront
- Een nieuwe blaasbalg (naar detaillering van de Van Oeckelenbalg in de N.H.-Kerk te Westereinden)
- Een nieuw windkanaal en tremulant, naar voorbeeld van orgelmaker Timpe
- De windlade is aan onder- en bovenzijde voorzien van hechthoutplaten, om enigszins bestand te zijn tegen de agressieve verwarming in deze kerk
- De Trompet 8' is naar beneden uitgebreid met één oktaaf (12 pijpen)
- Het orgel is verder uitgebreid met een Cornet in de discant
- Het gehele pijpwerk is gerestaureerd, getoneerd en gestemd; de labia in het front zijn van bladgoud voorzien
- De orgelkas en het balkon zijn geschilderd, de ornamentiek is hersteld en van bladgoud voorzien
- De vier houten draagzuilen zijn opnieuw fraai gemarmerd

Het Van Oeckelen orgel te Diever is een klein, doch welluidend instrument. Het leent zich bij uitstek voor galante muziek en de intiemere Engelse orgelwerken, en is zeer geschikt voor de begeleiding van de gemeentezang. De schitterende akoestiek van deze kerk draagt daartoe ten volle bij. De registers Cornet en Trompet klinken zeer krachtig, doch niet overheersend, waarbij de nieuwe Cornet zich goed vermengt in het geheel, en ook als uitkomende stem fraai klinkt. De gereconstrueerde windvoorziening doet de klank van de pijpen, zoals ze bedoeld was, weer recht.

Dit instrument zal zeer zeker een belangrijke bijdrage leveren aan de eredienst, en aan het culturele leven te Diever.

